

– Eg fari sjálvandi at vísa á, at vit kunnu gera nógv meira á tí økinum, sum eg arbeiði við – nevnliga landbúnaðinum, sigur Katrin Petersen. *Savnsmynd*

HUGBURÐUR OG TILVITAN SKULU GEVA ARBEIÐSPLÁSS

Katrin Petersen er ein av trimum, sum situr við pallborðið, har kjakast verður um nýggj arbeiðspláss.

Millum tey flestu er semja um, at skal trivnaður vera í einum samfelagm, so er neyðugt, at nóg mikið er at gera hjá flestu hondum.

Í Føroyum er arbeiðsloysið í lýtuni sera lágt, men kortini verður alla tíðina hugt eftir, hvussu vit kunnu skapa fleiri arbeiðspláss – eisini meðan vit eru rakt av lægri konkunkturum enn teimum vit hava nú

Á vinnudegnum verður kjak um hvussu vit kunnu skapa 1000 nýggj arbeiðspláss í Føroyum. Við pallborðið situr stjórin í Articon, Jón Sigurdson, stjórin á Vaðhorn, Jógvan Gregersen og verkætlanarleiðarin fyri vakstrarætlanini á Sandi Katrin Petersen.

– Eg fari sjálvandi at vísa á, at vit kunnu gera nógv meira á tí økinum, sum eg arbeiði við – nevnliga landbúnaðinum, sigur hon.

Hon vísir á, at føroyingar í dag keypa nóg meira vistfrøðiligt. Tað sæst í teimum stóru handlunum í Føroyum.

– Tað vil siga, at eisini føroyski brúkarin er munandi meira tilvitaður um, hvat tað er hann keypir, sum skal brúkast sum amtur og til amtgerð, sigur Katrin Petersen.

Gera meira sjálvi

Katrin Petersen ivast ikki í, at tað hevði givið nógv nýggj arbeiðspláss afturat um vit settu okkum mál fyri, hvussu nóg vit sjálvi skulu framleiða av grønmeti og øðrum.

Hon vísir á, at sjálvt um vit taka allar tær smáu privatu eplavelturnar við, so framleiða vit bert 20 prosent av teimum eplum, sum vit eta í Føroyum.

– Trendurin allastaðni er, at brúkarin vil vita, hvagani tað sum hann keypir, kemur og hann vil vita, at tað er gjørt á ein skilagóðan og burðardyggan hátt – at ikki ov nóg er brúkt av sproytnævnum og øðrum til ta vøru, sum hann keypir, sigur Katrin Petersen

Í Noregdg hevur norski ráðharrin við amt-

vørum sett eitt mál fyri, hvussu nóg av matvørunum í Noregi skulu framleiðast lokalt og í Danmark hava tey eitt tiltak, sum kallast »Regional Madkultur«.

– Eg sigi ikki, at tað almenna skal blandast uppi alt, men tað hevði verið gott um almennu myndugleikarnir settu mál og eggjaðu til, at vit framleiða meira av føroyskum amtørum enn vit gera, sigur Katrin Petersen.

Á vinnudegnum fer hon fyrst og fremst at viðgera hetta við lokalari matvøruframleiðslu.

– Ikki tí eg haldi tað skals kapa 1000 arbeiðspláss, men tað eigur at verða eitt sitg á vegnum til tey 1000 arbeiðsplássini, sigur hon.

Vinnudagur

Vinnan hevur tað gott hóast onkrir av geirunum halta

VINNUDAGURIN VERÐUR HILDIN Í LJÓSINUM AV FRAMGONGD HJÁ FLESTU VINNUFYRITØKUM Í FØROYUM

Árni Gregersen

Tað var ein ordiligur niðurtúrur, føroyska vinnan fekk, tá ið búskaparkreppan brast á og rakti føroyska samfelagið.

Nú er kreppan av, og tað gongur framá hjá vinnuni sum heild. Tað hevur tað eisini gjørt seinastu tvey-trý árin, men uppgongdin kom spakuliga.

Hevði onkur væntað, at uppgongdin fór at koma sum eitt skot, so vóru tey skuffaði. Tað tók sína tíð at venda búskapargongdini, og tá ið tað endiliga hendi, gekk tað spakuliga.

Men nú er ferð á, hóast vit enn ikki eru komin á sama støðið, sum vinnan var á á vári 2008.

– Tað manglar nakað enn, men hjá okkum er tað heldur ikki nakað mál at koma á tað støðið, sigur stjórin í Vinnuhúsinum, Marita Rasmussen, nú vinnudagurin aftur er.

Meðan búskaparkreppan herjaði, so minkaði búskapurin hjá vinnuni yvirhøvur, eini 20-30 prosent. Tíbetur lyfti uppsjórvinnan og alivinnan hetta uppeftir, tí nógvr fiskur hevur verið at fáa, og aliprísirnir eru høgir.

Alivinnan og fiskivinnan eru á odda, tá ið tað snýr seg um at keypa veitingar frá aðrari vinnu í Føroyum. Ringu tíðirnar gjørdur, at nógvar aðrar vinnur skóru niður, og tað gjørdur almennir stovnar eisini. Keyv av vørum og tænastrum frá privatu vinnuni lækkaðu nóg.

– Hesin parturin er ikki komin upp á sama støðið enn, men búskaparfrøðignar siga annars generelt, at verður spart upp á viðlíkahald og endurnýggjan av amboðum og øðrum í eina tíð, so skal hetta gerast seinni, so vinnan fær peningin kortini, sigur Marita Rasmussen.

Hon leggur tó afturat, at hetta ikki er hent í Føroyum enn.

Føroyskar fyrirkur og stovnar hava spart á hesum økjum, men tey hava eisini funnið nýggjar loysnir, sum eru billigari. So vinnan fær ikki allan peningin aftur.

Tørvur á arbeiðsfólki

Mangan verður tosað um, hvørji tekin eru at síggja, tá ið ferð er aftur á búskapinum.

Í Føroyum síggja vit ofta, at tá ið tørvur byrjar at vera á arbeiðsfólki, so vil tað siga, at nóg er at gera og at búskapurin er heitur.

– Tað eru krotini nøkur viðurskipti, sum ávirka hetta nú. Nógvir handverkarar hava seinastu árin arbeiði í Noregi. Tað sæst so á føroyska arbeiðsmarknaðinum, tá ið nógvr aftur er at gera, sigur Marita Rasmussen.

– Gongdini í oljuvinnuni nú og lágu olju-

– Tað manglar nakað enn, men hjá okkum er tað heldur ikki nakað mál at koma á tað støðið, sigur stjórin í Vinnuhúsinum, Marita Rasmussen. *Savnsmynd*

prísirnir gera, at norsku oljufeløgini eru farin at spara. Tað er ikki eins nóg at gera, og summir føroyskir handverkarar eru sendir heimaftur. Hetta hevur tó enn ikki gjørt lága arbeiðsloysið í Føroyum størri, staðfestir Marita Rasmussen.

Arbeiðsloysið í Føroyum er á leið trý prosent. Tað vil siga, at undir 600 fólk fáa pening úr Als.

Hjá summum vinnum stendur veruliga á at fáa fólk

Búskaparfrøðin roknar vanliga við, at tá ið arbeiðsloysið er undir fimm prosent, so verður tað mett, sum um onki arbeiðsloysi er.

– Í lýtuni er tað soleiðis, at hjá summum vinnum stendur veruliga á at fáa fólk, tí tey fólkini, sum tørvur er á, eru ikki at finna millum tey arbeiðsleysu, sigur Marita Rasmussen.

Minni umsiting

Í grannalondum okkara hevur vinnan og vinnufeløgini sett fokus á at lætta um umsitingarlaga hjá vinnuni.

Stjórnirnar í bæði Noreg og Danmark eru eisini tilvitaðar um, at umsitingarlugu byrðar nar hjá vinnulívinum eru ov tungar.

Tí eru í báðum londunum settar arbeiðsnevndir, sum skulu royna at finna nýggjar leiðir, so sleppast kann undan einum parti av hesum umsitingararbeiði.

– Hetta er sjálvandi ein trupulleiki, men eg má siga, at vit eru ikki so hart rakt í Føroyum, sum vinnan er í okkara grannalondum. Kortini eru tað viðurskipti, sum vit kunnu betra, sigur Martia Rasmussen.

Ein partur av tí umsiting og tí dokumentatión, sum krevst av okkara vinnu, eru krøv, sum koma frá okkara útlendsku marknaðum.

– Helst er tað, at lagt verður upp til stórar og umfatandi skipanir orsøkin til, at tað virkar so tungt hjá okkara vinnu. Í fleiri førum er tað soleiðis, at ES-lógir og reglur eru grundarlagið undir skipanunum og tað kann virka tungt umsitingarlaga, sigur Marita Rasmussen.